

Рецензії

Е. М. Лібанова

Теоретико-методологічне забезпечення розвитку трудового потенціалу просторових форм організації українського суспільства

Депопуляція, що триває в Україні вже два десятиріччя поспіль і, за всіма прогнозами, не вщухне в осяжній перспективі, відбувається на фоні випереджаючого скорочення чисельності населення 20-60 років, яке власне і пропонує свою робочу силу на ринку праці. Цей процес посилюється масштабним впливом робочої сили до інших країн і зниженням економічної активності окремих груп населення. Неминучим наслідком цих процесів є скорочення загальних кількісних параметрів трудового потенціалу. І якщо можна розраховувати на активізацію економічної поведінки населення, то зміна характеру і напрямів міграційних процесів за глибокого відставання України за розміром заробітків та рівнем життя в цілому від більшості європейських країн видається малоюмовірною. Відповідно подальший розвиток трудового потенціалу, якщо не вести мову про його скорочення, може спиратися тільки на поліпшення якісних характеристик – стану здоров'я, рівня та якості освіти, відповідності набутої професії та кваліфікації наявному попиту тощо.

Значна диференціація демографічної, соціальної, психологічної та економічної ситуації в різних за розміром та географією поселеннях обумовлює необхідність проведення досліджень на рівні не тільки країни в цілому, а й окремих просторових утворень. Все це обумовлює важливість і актуальність монографії Р. С. Чорного¹.

Її авторові вдалося чітко сформулювати й довести тезу про те, що обсяг трудового потенціалу, можливості його реалізації значною мірою визначають не тільки якість життя населення, а й перспективи розвитку економіки. Саме робоча сила є тим ресурсом, навколо якого формуватиметься глобальна конкуренція у ХХІ ст.

Хоча дослідженнями трудового потенціалу займаються багато років, у тому числі і в Україні, все ще залишається безліч прогалин, зокрема й теоретичних. Слід зазначити, що Р. С. Чорному вдалося заповнити значну їх частину.

Так, привертають увагу авторські напрацювання трансформації компонентної структури трудового потенціалу та детермінант його розвитку в розрізі

© Е. М. Лібанова, 2013.

¹ Чорний Р. С. Розвиток трудового потенціалу просторових форм організації українського суспільства : монографія / Р. С. Чорний ; НАН України. Ін-т регіон. досліджень. – Львів, 2013. – 384 с.

просторових форм організації українського суспільства, визначення ризиків у сфері соціально-трудова відносин, зокрема пов'язаних із становленням економіки знань.

З огляду на наявність значних проблем у великих містах України варто звернути увагу на виявлені автором ключові конфліктогенні тенденції їх розвитку в контексті загроз розвитку трудового потенціалу цих міст та запропоновані ним заходи щодо подолання таких загроз.

Важко не погодитись із висновком про те, що вплив глобалізації на розвиток трудового потенціалу відбувається завдяки формуванню цілісного простору поза межами державних кордонів. Відповідно це потребує визначення місця трудового потенціалу і процесів його просторового переміщення в глобалізованій соціально-економічній системі.

Підтримки заслуговує розроблена Р. С. Чорним методика оцінки трудового потенціалу в просторових формах організації суспільства, використання якої дає змогу комплексно визначати перспективи поліпшення ситуації у сфері трудовідтворення і трудовикористання.

Цікавим видається розкриття особливостей та визначення пріоритетів розвитку трудового потенціалу в міських та сільських поселеннях. І хоча не з усіма авторськими положеннями можна погодитися, вже саме відкриття дискусії видається надзвичайно корисним.

Хоча монографія в цілому має теоретико-методологічне спрямування, останній розділ містить достатньо аналітичного матеріалу по Волинській області, що визначає його придатність у практиці обласного управління.

Назагал монографія відзначається високим ступенем обґрунтованості висновків і пропозицій, їй притаманні всі необхідні атрибути глибокого наукового дослідження. Логічне викладення матеріалу, належна аргументованість і послідовність висновків дали змогу Р. С. Чорному донести свої ідеї до доволі широкого кола читачів – а ними, я впевнена, стануть науковці, управлінці різних спеціальностей, викладачі, аспіранти, студенти, підприємці – одним словом, всі небайдужі до долі України і її майбутнього.

Надійшло 06.11.2013 р.